

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lublin, dnia 30 września 1944 r.

Nr 6

TREŚĆ:

DEKRETY POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

Poz.: 27	— z dnia 23 września 1944 r. Kodeks Karny Wojska Polskiego	35
28	— z dnia 23 września 1944 r. Przepisy wprowadzające Kodeks Karny Wojska Polskiego	54
29	— z dnia 23 września 1944 r. Prawo o ustroju Sądów Wojskowych i Prokuratury Wojskowej	55

27

DEKRET POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 23 września 1944 r.

Kodeks Karny Wojska Polskiego.

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

CZĘŚĆ OGÓLNA.

Rozdział I.

Zakres mocy obowiązującej ustawy karnej.

Art. 1.

Odpowiedzialności karnej ulega ten, kto dopuszcza się czynu, zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego spełnienia.

Art. 2.

§ 1. Jeżeli w czasie wyrokowania obowiązująca ustawa inna, niż w czasie popełnienia przestępstwa, wówczas stosuje się ustawę nową, jednakże należy zastosować ustawę dawną, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

§ 2. Kara już wymierzona, lecz jeszcze niewykonana, nie ulega wykonaniu, jeżeli według nowej ustawy czyn, objęty wyrokiem, nie jest przestępstwem.

§ 3. Ustawę, wydaną z powodu wyjątkowych stosunków faktycznych, stosuje się do czynów, popełnionych w czasie jej mocy obowiązującej, choćby nawet straciła moc z powodu zmiany tych stosunków.

Art. 3.

§ 1. Kodeks karny wojskowy stosuje się do wszystkich osób, podlegających jego właściwości, które popełniły przestępstwo na obszarze Państwa Polskiego albo na polskim statku wodnym lub powietrznym. Za obszar Państwa uważa się również wody wewnętrzne i przybrzeżne oraz powietrze nad tym obszarem.

§ 2. Przestępstwo uważa się za popełnione na obszarze Państwa Polskiego, na polskim statku wodnym lub powietrznym, gdy sprawca na nim dopuścił się przestępnego działania lub zaniechania, albo gdy tam skutek przestępny nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić.

Art. 4.

§ 1. Kodeks niniejszy stosuje się do osób, podlegających jego właściwości, które popełniły przestępstwo zagranicą, niezależnie od przepisów, obowiązujących w miejscu popełnienia przestępstwa.

§ 2. W razie skazania w Państwie Polskim osoby, ukaranej za ten czyn zagranicą, sąd zaliczy na poczet kary, według swego uznania, karę odbytą zagranicą.

Art. 5.

Kodeks karny wojskowy stosuje się do:

- żołnierzy Wojska Polskiego;
- obowiązyanych do służby wojskowej lub pomocniczej z chwilą powołania;

- c) jeńców wojennych i zakładników, pozostających pod nadzorem administracji wojskowej;
- d) innych osób, w przypadkach prawem określonych.

Art. 6.

Osoba, biorąca udział wraz z wymienionymi w art. 5 w popełnieniu przestępstwa wojskowego, podlega karze na mocy kodeksu karnego wojskowego.

Art. 7.

W przypadkach mniejszej wagi, gdy zła wola sprawcy jest nieznaczna, skutki czynu mało ważne, albo gdy ściganie przestępstwa w drodze postępowania sądowego jest niecelowe, może być wymierzona, z pominięciem postępowania sądowego, kara dyscyplinarna, przewidziana w wojskowych przepisach dyscyplinarnych.

Rozdział II.

Rodzaje przestępstw.

Art. 8.

Przestępstwem wojskowym jest czyn, zabroniony pod groźbą kary w części szczególnej niniejszego kodeksu.

Art. 9.

§ 1. Przestępstwem pospolitym jest czyn, zabroniony pod groźbą kary w rozdziałach XIX—XLI części szczególnej kodeksu karnego z 1932 r.

§ 2. Odpowiedzialności karnej za przestępstwa urzędnicze według rozdziału XLI kodeksu karnego z 1932 r. ulega żołnierz, wykonywujący zleczone czynności w zakresie administracji cywilnej.

Art. 10.

§ 1. Przestępstwa wojskowe, zagrożone karą śmierci lub karą więzienia powyżej lat 5, są zbrodniami wojskowymi, zagrożone zaś innymi karami zasadniczymi są występkami wojskowymi.

§ 2. Przestępstwa pospolite, zagrożone karą śmierci lub karą więzienia powyżej lat 5, są zbrodniami, zagrożone zaś innymi karami zasadniczymi, są występkami.

R o z d z i a ł III.

Zasady odpowiedzialności.

Art. 11.

Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie. Występek można popełnić także nieumyślnie, jeżeli ustawa wyraźnie tak stanowi.

Art. 12.

§ 1. Przestępstwo umyślne zachodzi nie tylko wtedy, gdy sprawca chce je popełnić, ale także, gdy możliwość skutku przestępnego lub przestępności działania przewiduje i na to się godzi.

§ 2. Przestępstwo nieumyślne zachodzi zarówno wtedy, gdy sprawca możliwość skutku przestępnego przewiduje lecz bezpodstawnie przypuszcza, że go uniknie, jak i wtedy, gdy skutku przestępnego lub przestępności działania sprawca nie przewiduje, choć może lub powinien przewidzieć.

Art. 13.

§ 1. Okoliczności, od których zależy wyższa karalność, uwzględnia się tylko wówczas, gdy sprawca o nich wiedział lub powinien był wiedzieć.

§ 2. Następstwa czynu, od których zależy wyższa karalność, uwzględnia się tylko wówczas, gdy sprawca je przewidywał lub powinien był przewidzieć.

Art. 14.

Okoliczności, wpływające na karalność czynu uwzględnia się tylko co do tej osoby, której dotyczy.

Art. 15.

§ 1. Nie podlega karze, kto w chwili czynu z powodu niedorozwoju psychicznego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznej, nie mógł rozpoznać znaczenia czynu lub pokierować swoim postępowaniem.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do przypadku, gdy sprawca wprowadził się umyślnie w stan zakłócenia czynności psychicznej po to, by dokonać przestępstwa.

Art. 16.

§ 1. Jeżeli w chwili popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, gdy ograniczenie zdolności jest skutkiem odurzenia, wynikającego z winy sprawcy.

Art. 17.

§ 1. Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu pod wpływem przymusu fizycznego, któremu nie mógł się oprzeć.

§ 2. Naruszenie służbowych obowiązków wojskowych pod wpływem fizycznego przymusu, a nawet pod groźbą śmierci, nie zwalnia od odpowiedzialności karnej.

Art. 18.

§ 1. Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu pod wpływem błędu, co do okoliczności, należącej do istoty czynu, z wyjątkiem, gdy chodzi o występki nieumyślne, a błąd był wynikiem nieostrożności lub niedbalstwa.

§ 2. Sąd może uwzględnić usprawiedliwioną nieświadomość bezprawności czynu, jako podstawę do nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Art. 19.

§ 1. Nie popełnia przestępstwa, kto działa w obronie koniecznej, odpierając bezpośredni bezprawny zamach na jakiegokolwiek dobro własne lub innej osoby.

§ 2. W razie przekroczenia granic obrony koniecznej, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet od kary uwolnić.

Art. 20.

§ 1. Nie podlega karze, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa, grożącego dobru własnemu lub cudzemu, jeżeli niebezpieczeństwa nie można było inaczej uniknąć.

§ 2. Nie działa w stanie wyższej konieczności, kto ma szczególny obowiązek narażania się na niebezpieczeństwo.

§ 3. Dobro poświęcone nie może przedstawiać wartości oczywiście większej, niż dobro chronione.

§ 4. W razie przekroczenia granic wyższej konieczności, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 21.

§ 1. Nie podlega karze żołnierz, który dopuszcza się czynu, będącego wykonaniem rozkazu w sprawach służbowych.

§ 2. Przepis § 1 nie ma zastosowania, jeżeli przestępstwo wynikło wskutek przekroczenia rozkazu.

W powyższym przypadku sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 22.

§ 1. Jeżeli przestępstwo wynikło wskutek bezprawnego rozkazu, odpowiedzialność karną za to przestępstwo ponosi ten, kto wydał taki rozkaz.

§ 2. Jeżeli przestępstwa nie dokonano, ten, kto wydał rozkaz, odpowiada za usiłowanie tego przestępstwa.

Art. 23.

§ 1. Nie podlega karze żołnierz, który działa w przypadku ostatecznej potrzeby w celu wymuszenia niezbędnego posłuchu dla

swego rozkazu, do którego wydania był uprawniony, a w szczególności jeżeli w braku innych środków do utrzymania niezbędnego posłuchu, zmuszony był użyć broni przeciw podwładnemu, stawiającemu czynny opór.

§ 2. W razie przekroczenia tych granic sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Rozdział IV.

Usiłowanie.

Art. 24.

§ 1. Odpowiada za usiłowanie, kto w zamiarze popełnienia przestępstwa przedsięwzięte działanie, skierowane bezpośrednio ku urzeczywistnieniu tego zamiaru, lecz zamierzonego przestępstwa nie dokonywa.

§ 2. Usiłowanie zachodzi również wtedy, gdy sprawca nie wiedział, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu, nadającego się do dokonania na nim zamierzonego przestępstwa, lub ze względu na użycie środka, nie nadającego się do wywołania zamierzonego skutku.

§ 3. Nie odpowiada za usiłowanie, kto tylko z powodu zabobonu lub ciemnoty wierzy w skuteczność swego działania.

Art. 25.

§ 1. Sąd wymierza karę za usiłowanie w granicach, przewidzianych dla danego przestępstwa.

§ 2. W przypadkach określonych w art. 24 § 2 sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 26.

Nie odpowiada za usiłowanie, kto dobrowolnie odstąpił od działania lub zapobiegł powstaniu skutku przestępnego.

Rozdział V.

Podżeganie i pomocnictwo.

Art. 27.

Podżegania dopuszcza się, kto inną osobę nakłania do popełnienia przestępstwa.

Art. 28.

Pomocnictwa dopuszcza się, kto do popełnienia przestępstwa udziela pomocy czynem lub słowem.

Art. 29.

Podżegacz i pomocnik ponoszą odpowiedzialność w granicach swego zamiaru, niezależnie od odpowiedzialności osoby, która zamierzonego czynu dokonała lub miała dokonać.

Art. 30.

§ 1. Jeżeli przestępstwa nie dokonano, podżegacz i pomocnik odpowiadają jak za usiłowanie tego przestępstwa.

§ 2. Jeżeli przestępstwa nie usiłowano dokonać, podżegacz i pomocnik odpowiadają jak za usiłowanie, sąd może jednak zastosować do nich nadzwyczajne złagodzenie kary lub ich od kary uwolnić.

§ 3. Jeżeli przełożony nakłania podwładnego do popełnienia przestępstwa lub podwładnemu do popełnienia przestępstwa udziela pomocy, to choćby przestępstwa nie usiłowano dokonać, sąd nie może przełożonego uwolnić od kary.

Art. 31.

§ 1. Podżegacz ani pomocnik nie odpowiada, jeżeli zapobiegł skutkom swego działania.

§ 2. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary do podżegacza lub pomocnika, który starał się zapobiec skutkom swego działania.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się do tego, kto inną osobę nakłania do popełnienia przestępstwa w celu skierowania przeciwko niej postępowania karnego.

Rozdział VI.

Zbieg przepisów ustawy i przestępstw.

Art. 32.

§ 1. Jeżeli czyn zagrożony karą podpada pod kilka przepisów ustawy, sąd stosuje przepis, przewidujący najsurowszą karę, co nie stoi na przeszkodzie stosowaniu kar dodatkowych, przewidzianych w innych przepisach.

§ 2. W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw, sąd wymierza karę łączną, biorąc za podstawę kary, wymierzone z osobna za zbiegające się przestępstwa.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio także w przypadku, gdy sprawca skazany został kilkoma wyrokami za przestępstwa, popełnione przed wydaniem pierwszego z tych wyroków, niezależnie od tego, czy kara była wykonana.

Art. 33.

§ 1. Kara łączna nie może być niższą od najwyższej z kar, wymierzonych za poszczególne przestępstwa, nie może przewyższyć sumy kar wymierzonych i nie może przekroczyć najwyższego ustawowego wymiaru, przewidzianego dla danego rodzaju kary.

§ 2. Obok kary śmierci nie wymierza się innej kary zasadniczej.

§ 3. Kary dodatkowe stosuje się, choćby je orzeczono co do jednego ze zbiegających się przestępstw.

Rozdział VII.

Kary zasadnicze.

Art. 34.

Zasadniczymi karami są:

- a) kara śmierci;
- b) więzienie;
- c) areszt;
- d) skierowanie do oddziału karnego.

Art. 35.

§ 1. Karę śmierci wykonywa się przez rozstrzelanie.

§ 2. Karę śmierci, orzeczoną w stosunku do kobiet brzemiennych, sąd może zamienić na najwyższy wymiar kary pozbawienia wolności.

Art. 36.

§ 1. Karę więzienia wymierza się w latach i miesiącach, karę aresztu w miesiącach i tygodniach.

§ 2. Miesiące i lata oblicza się według czasu kalendarzowego.

Art. 37.

Kara więzienia trwa najmniej jeden rok, najwyżej 10 lat, chyba, że ustawa przewiduje za poszczególne przestępstwa dłuższą karę więzienia.

Art. 38.

§ 1. Kara aresztu trwa najmniej 1 miesiąc, najwyżej 1 rok.

§ 2. W stosunku do oficerów sąd może orzec zamiast aresztu karę aresztu domowego z dalszym pełnieniem przez nich obowiązków służbowych.

§ 3. W okresie skazania na karę aresztu domowego potrąca się 50% uposażenia skazanego na rzecz Skarbu Państwa.

§ 4. Okres aresztu domowego nie zalicza się do okresu służby wojskowej, jednak ciągłości jej nie przerywa.

§ 5. W razie skazania na karę więzienia i aresztu wymierza się łączną karę więzienia, przy czym 2 dni więzienia odpowiadają 3 dniom aresztu.

Art. 39.

Okres skazania na skierowanie do oddziału karnego trwa najmniej 1 miesiąc, najwyżej 6 miesięcy.

Rozdział VIII.

Kary dodatkowe.

Art. 40.

Karami dodatkowymi są:

- a) utrata praw publicznych;
- b) utrata obywatelskich praw honorowych;

- c) degradacja;
- d) utrata prawa wykonywania zawodu;
- e) przepadek mienia;
- f) przepadek przedmiotów majątkowych i narzędzi;
- g) nałożenie obowiązku pokrycia szkody.

Art. 41.

Utrata praw publicznych obejmuje utratę biernego i czynnego prawa wyboru do ciał ustawodawczych, samorządowych oraz do innych instytucji prawa publicznego, udziału w wymiarze sprawiedliwości, utratę urzędów i stanowisk publicznych i zdolności do ich uzyskania, utratę stopnia wojskowego i wydalenie z wojska oraz niezdolność do powtórnego wstąpienia do wojska i uzyskania stopnia wojskowego.

Art. 42.

Utrata obywatelskich praw honorowych obejmuje utratę tytułów, zaszczytnych stopni wojskowych, orderów i odznaczeń, tudzież zdolności do ich uzyskania.

Art. 43.

Degradacja obejmuje utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowca lub też utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do niższego stopnia wojskowego.

Art. 44.

§ 1. Przepadek mienia obejmuje przymusowe i nieodpłatne przeniesienie prawa własności całego lub części mienia skazanego na rzecz Skarbu Państwa.

§ 2. Nie podlega przepadkowi mienie skazanego, nieodzowne dla niego oraz osób, będących na jego utrzymaniu.

§ 3. Bliższe ustalenie mienia, nie podlegającego przepadkowi, określi rozporządzenie.

Art. 45.

Sąd może orzec jedną lub więcej kar dodatkowych.

Art. 46.

§ 1. Sąd orzeka utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych w razie skazania:

- a) na karę śmierci;
- b) na karę więzienia za zbrodnie stanu, za przestępstwa wojskowe przeciwko obowiązkowi wierności żołnierskiej oraz za przestępstwa w polu przeciwko ludności i mieniu.

§ 2. Sąd może orzec utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych w razie skazania na karę więzienia za każde inne przestępstwo, popełnione z chęci zysku lub innych niskich pobudek.

Art. 47.

§ 1. Sąd może orzec degradację w razie skazania:

- a) za przestępstwa wojskowe;
- b) za przestępstwa pośpolite, popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

§ 2. Sąd orzeka utratę prawa wykonywania zawodu w przypadkach skazania, wymienionych w art. 46 w razie stwierdzenia:

- a) nadużycia zawodu przy popełnieniu przestępstwa, albo
- b) ujawnionej przy popełnieniu przestępstwa, a groźnej dla społeczeństwa niezdolności sprawcy do wykonywania zawodu.

Art. 48.

§ 1. Sąd orzeka przepadek całego mienia w przypadkach, określonych w art. 46 § 1.

§ 2. Sąd może orzec przepadek całego lub części mienia w przypadkach, określonych w art. 46 § 2.

§ 3. Sąd może orzec przepadek przedmiotów, pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, jak również narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia.

§ 4. Jeżeli przedmioty nie są własnością sprawcy, przepadek następuje tylko w przypadkach, wskazanych w ustawie.

§ 5. Sąd może zobowiązać skazanego, by wynagrodził szkody, wyrządzone przestępstwem w czasie i w rozmiarach, ustalonych w wyroku, jeżeli stosunki gospodarcze skazanego na to pozwalają.

Art. 49.

§ 1. Przy karze śmierci sąd orzeka utratę praw na zawsze.

§ 2. W innych przypadkach sąd orzeka utratę praw na czas od 1 do 5 lat. Do okresu tego nie wlicza się czasu, który upłynął od wyroku do odbycia kary zasadniczej, jej darowania lub przedawnienia. Po upływie tego okresu skazany odzyskuje prawa wyborcze, prawa udziału w wymiarze sprawiedliwości oraz zdolność do uzyskania innych utraconych praw.

Art. 50.

§ 1. Sąd może przywrócić skazanemu prawa wyborcze, prawa udziału w wymiarze sprawiedliwości oraz zdolność do uzyskania innych utraconych praw po upływie pewnego okresu, w czasie którego skazany prowadził życie nienaganne.

§ 2. Okres ten, rozpoczynający się od chwili odbycia, darowania lub przedawnienia

kary zasadniczej, wynosi co najmniej połowę czasu, przez który trwać miała utrata praw, jednak nie mniej, niż jeden rok.

Rozdział IX.

Wymiar kary.

Art. 51.

Sąd wymierza karę według swego uznania, zwracając uwagę przede wszystkim na pobudki oraz sposób działania sprawcy i jego stosunek do pokrzywdzonego, stan zależności służbowej, na stopień rozwoju umysłowego i charakter sprawcy, na jego dotychczasowe życie, tudzież na jego zachowanie się po spełnieniu przestępstwa.

Art. 52.

§ 1. Szczególne okoliczności, wpływające na wymiar kary, uwzględnia się tylko co do tej osoby, której dotyczą.

§ 2. Jako okoliczności łagodzące, uwzględnia się w szczególności, gdy przestępstwo zostało dokonane:

- a) ze szlachetnych pobudek;
- b) przy nienagannym dotychczasowym trybie życia;
- c) pod wpływem zależności służbowej;
- d) pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego;
- e) w stanie głodu albo wskutek zbiegu ciężkich warunków osobistych lub rodzinnych;
- f) wskutek ciemnoty lub przypadkowego zbiegu okoliczności.

§ 3. Jako okoliczności obciążające uwzględnia się w szczególności:

- a) dokonanie przestępstwa, które może przynieść szkodę interesom Państwa Polskiego lub Państw Sprzymierzonych, chociażby nie było skierowane bezpośrednio przeciwko tym interesom;
- b) dokonanie przestępstwa w zмовie lub w bandzie;
- c) dokonanie przestępstwa z chęci zysku lub z innych niskich pobudek;
- d) dokonanie przestępstwa przy pomocy gwałtu, podstępów lub ze szczególnym okrucieństwem;
- e) poprzednią karalność.

Art. 53.

§ 1. Jeżeli sprawca w ciągu 5 lat po odbyciu kary, w całości lub przynajmniej w trzeciej części, popełni nowe przestępstwo z tych samych pobudek lub należące do tego samego rodzaju, co poprzednie, sąd może wymierzyć

karę wyższą o połowę od najwyższego ustawowego wymiaru kary, nie przekraczając jednak ustawowej granicy danego rodzaju kary. Jeżeli ustawa daje sądowi możliwość wyboru między karami więzienia a karą aresztu, nie można wymierzyć kary aresztu.

§ 2. Sąd może wymierzyć karę, wyższą o połowę od najwyższego ustawowego wymiaru kary, przewidzianego za dane przestępstwo, nie przekraczając jednak ustawowej granicy danego rodzaju kary:

- a) przełożonemu, który wspólnie z podwładnym popełnił przestępstwo albo był podżegaczem lub pomocnikiem w przestępstwie, dokonanym lub usiłowanym przez podwładnego;
- b) jeżeli popełniono przestępstwo z nadużyciem broni służbowej lub uprawnień służbowych;
- c) jeżeli przestępstwo dotyczyło mienia, powierzonego sprawcy lub dostępnego sprawcy, z powodu służby lub stosunku służbowego;
- d) jeżeli przestępstwo przeciwko mieniu popełniono na szkodę przełożonego, towarzysza broni albo kwaterodawcy lub jego domowników;
- e) jeżeli przestępstwo popełniono w obecności zbiegowiska publicznego.

Art. 54.

W przypadkach, wskazanych w ustawie, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary:

- a) przez wymierzenie więzienia powyżej lat 5 zamiast kary śmierci;
- b) przez wymierzenie więzienia do lat 5 zamiast kary więzienia powyżej lat 5.
- c) przez wymierzenie aresztu lub skierowanie do oddziału karnego zamiast kary więzienia do lat 5.

Art. 55.

§ 1. Jeżeli zachodzą wyjątkowe okoliczności, towarzyszące popełnieniu przestępstwa, sąd może, gdy uzna to za celowe, wymierzyć karę poniżej ustawowego wymiaru kary, przewidzianego dla danego przestępstwa, albo poniżej ustawowej granicy danego rodzaju kary lub też może wymierzyć karę łagodniejszego rodzaju, nieprzewidzianą w przepisie ustawy dla danego przestępstwa.

§ 2. Jeżeli sąd uzna, że sprawca działał w interesie Państwa Polskiego, Państw Sprzymierzonych albo w obronie honoru Narodu lub Wojska Polskiego przeciwko najeźdźcy lub jego poplecznikom, może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub od kary uwolnić.

§ 3. Jeżeli sąd uzna, że oskarżony już w chwili rozpatrywania sprawy przestał być niebezpiecznym dla istniejącego porządku prawnego — może go od kary uwolnić.

Art. 56.

W razie skazania na karę pozbawienia wolności, sąd może zaliczyć na poczet kary całkowicie lub częściowo okres tymczasowego aresztowania.

Rozdział X.

Warunkowe zawieszenie wykonania kary.

Art. 57.

§ 1. Sąd może orzec, że wykonanie kary pozbawienia wolności zawiesza się na czas od 1 do 5 lat.

§ 2. Warunkowe zawieszenie wykonania kary stosuje się do osoby, co do której — ze względu, na jej charakter, okoliczności towarzyszące popełnieniu przestępstwa, zachowania się po jego popełnieniu — przypuszczać należy, że pomimo niewykonania kary nie popełni nowego przestępstwa.

§ 3. Warunkowe zawieszenie wykonania kary nie stosuje się do osób, wymienionych w art. 53.

Art. 58.

§ 1. Jeżeli w okresie zawieszenia kary skazany popełni nowe przestępstwo lub nie wykona obowiązku pokrycia szkody, sąd zarządzi wykonanie zawieszony kary.

§ 2. Zarządzając wykonanie zawieszony kary, sąd może ją podwyższyć, nie więcej jednak, niż o połowę.

Art. 59.

W przypadku warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności ulegają również warunkowemu zawieszeniu orzeczone kary dodatkowe utraty praw.

Art. 60.

Jeżeli w ciągu 3 miesięcy po upływie okresu zawieszenia sąd nie zarządzi wykonania kary, skazanie uważa się za niebyłe a skazany odzyskuje prawa wyborcze, prawo udziału w wymiarze sprawiedliwości oraz zdolność do uzyskania innych praw utraconych.

Rozdział XI.

Warunkowe zwolnienie.

Art. 61.

§ 1. Skazanego na karę pozbawienia wolności sąd może warunkowo zwolnić z odbycia części kary, jeżeli jego zachowanie się w czasie odbywania kary i osobiste warunki pozwalają przypuszczać, że nie popełni nowego przestępstwa.

§ 2. Skazany powinien odbyć nie mniej niż połowę orzeczonej wyrokiem kary, w każdym razie nie mniej niż 6 miesięcy.

Art. 62.

Czas pozostały do odbycia kary stanowi okres próby, który wynosi nie mniej niż 1 rok.

Art. 63.

§ 1. Jeżeli w okresie próby skazany popełni nowe przestępstwo, warunkowe zwolnienie będzie odwołane.

§ 2. W przypadku, określonym w § 1, sąd może, zarządzając odwołanie warunkowego zwolnienia, podwyższyć pozostałą do odbycia karę, nie więcej jednak niż o połowę.

§ 3. Zwolnienie warunkowe może być odwołane, jeżeli skazany w okresie próby źle się prowadzi lub został ukarany dyscyplinarnie.

§ 4. W razie odwołania warunkowego zwolnienia, na poczet kary nie zalicza się okresu, spędzonego na wolności.

Art. 64.

Jeżeli odwołanie nie nastąpiło w ciągu 3 miesięcy po upływie okresu próby, karę uważa się za odbytą.

Rozdział XII.

Odroczenie wykonania i darowanie kary w czasie wojny.

Art. 65.

§ 1. Wykonanie orzeczonej w stosunku do żołnierza kary pozbawienia wolności bez utraty praw publicznych sąd może odroczyć do chwili zakończenia działań wojennych.

§ 2. W przypadku określonym w § 1 skazany zostaje skierowany celem odbywania dalszej służby wojskowej do oddziału karnego.

Art. 66.

§ 1. Jeżeli skazany w okresie przebywania w oddziale karnym i w walkach z wrogiem da dowody wyjątkowo wzorowej i ofiarnej służby lub biorąc udział w walkach z wrogiem da dowody bohaterstwa albo zostanie ranny, sąd może na wniosek dowództwa oddziału karnego darować skazanemu orzeczoną karę.

§ 2. W przypadku określonym w § 1, zwłaszcza wobec poległych w walce, skazanie uważa się za niebyłe.

Art. 67.

Jeżeli skazany w okresie przebywania w oddziale karnym zachowuje się niewłaściwie, sąd może na wniosek dowództwa oddziału karnego uchylić orzeczone odroczenie wykonania kary.

Art. 68.

Jeżeli kara, której wykonanie zostało odroczone do chwili zakończenia działań wojennych, nie zostanie darowana, okres służby w oddziale karnym zalicza się na poczet orzeczonej kary.

Rozdział XIII.

Postępowanie z nieletnimi.

Art. 69.

§ 1. Do nieletnich w wieku od 13 do 17 lat stosuje się kary, przewidziane niniejszym kodeksem.

§ 2. Do nieletnich nie stosuje się kary śmierci.

§ 3. Do nieletnich sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 4. Nie ulega karze nieletni, który po ukończeniu 13 lat, a przed ukończeniem 17 lat, popełnił czyn, zabroniony pod groźbą kary, bez rozeznania, t. j. nie osiągnąwszy rozwoju umysłowego i moralnego w takim stopniu, by mógł rozpoznać znaczenie czynu i kierować swym postępowaniem.

Rozdział XIV.

Przedawnienie.

Art. 70.

Nie można wszcząć postępowania karnego, a wszczęte należy umorzyć z powodu przestępstwa popełnionego przed laty:

- a) dwudziestu, jeżeli czyn stanowi zbrodnię, za którą grozi kara śmierci;
- b) piętnastu, jeżeli czyn stanowi inną zbrodnię;
- c) dziesięciu, jeżeli czyn stanowi występki.

Art. 71.

Zadna czynność w dochodzeniu, śledztwie lub sędziowska nie przerywa przedawnienia.

Art. 72.

Przedawnienie nie biegnie, jeżeli przepis ustawy nie pozwala na wszczęcie lub dalsze prowadzenie postępowania karnego. Nie biegnie również w stosunku do osób, które uchylają się od wymiaru sprawiedliwości przez ucieczkę za granicę lub przejście do nieprzyjaciela.

Art. 73.

§ 1. Nie można wykonać kary, jeżeli od wyroku skazującego upłynęło lat:

- a) dwadzieścia, w razie skazania na karę śmierci;
- b) piętnaście, w razie skazania na karę więzienia powyżej lat 5;

c) dziesięć, w razie skazania na karę więzienia do lat 5;

d) pięć, w razie skazania na karę aresztu;

e) dwa, w razie skazania na skierowanie do oddziału karnego.

§ 2. Przedawnienie kary nie biegnie w okresie odroczenia, przerwy lub warunkowego zawieszenia kary oraz w stosunku do osób, które uchylają się od wymiaru sprawiedliwości przez ucieczkę za granicę lub przejście do nieprzyjaciela.

Rozdział XV.

Zatarcie skazania.

Art. 74.

§ 1. Po upływie 10 lat od odbycia, darowania lub przedawnienia kary, sąd może zarządzić na wniosek skazanego zatarcie skazania.

§ 2. W stosunku do osób, skazanych na utratę praw publicznych lub obywatelskich praw honorowych, okres 10-letni zaczyna biec od dnia odzyskania przez skazanego zdolności do nabycia utraconych praw.

§ 3. Jeżeli skazany przed uzyskaniem prawa do wniosku o zatarcie skazania popełnił nowe przestępstwo, za które wymierzono mu karę pozbawienia wolności, natenczas dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich skazań.

§ 4. W razie zarządzenia zatarcia, skazanie uważa się za niebyłe. Zatarcie skazania pociąga za sobą przede wszystkim usunięcie wpisu o skazaniu ze wszystkich rejestrów karnych.

Art. 75.

Za nieskazanego uważa się zasądzonogo na pozbawienie wolności na czas nie dłuższy niż 6 miesięcy lub na karę łagodniejszą, jeśli w ciągu 3 lat od chwili odbycia kary nie popełnił nowego przestępstwa, a również skazanego bez utraty praw i degradacji na czas dłuższy niż 6 miesięcy, jednak nie przekraczający 3 lat, jeśli w ciągu 6 lat od chwili odbycia, darowania lub przedawnienia kary nie popełnił nowego przestępstwa.

Przepis art. 74 § 4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział XVI.

Wyjaśnienie wyrażeń ustawowych.

Art. 76.

Za żołnierzy uważa się wszystkie osoby, będące w służbie wojskowej lub w służbie pomocniczej, tudzież wszystkie osoby, pracujące w dziedzinach zmilitaryzowanych lub w administracji wojskowej.

Art. 77.

§ 1. Przepięstwo jest wówczās popełnione wobec zēbranych żołnierzy, gdy sprawca działa wobec przynajmniej dwóch żołnierzy.

§ 2. Przez publiczne popełnienie czynu rozumie się również, gdy sprawca działa wobec przynajmniej dwóch osób.

Art. 78.

Przepięstwo jest wówczās popełnione pod bronią, gdy sprawca jest uzbrojony w celu pełnienia służby.

Art. 79.

Przepięstwo jest wówczās popełnione w czasie wojny, kiedy zostało popełnione w okresie pozostawania Państwa Polskiego w stanie wojny, t. j. od chwili ogłoszenia lub faktycznego rozpoczęcia działań wojennych do ogłoszenia o ich zakończeniu.

Art. 80.

Przepięstwo jest wówczās popełnione w obliczu nieprzyjaciela, kiedy jednostka wojskowa znajduje się w zetknięciu lub w możliwości zetknięcia się z nieprzyjacielem.

Art. 81.

Przez rozkaz należy rozumieć zarządzenie lub rozporządzenie, wydane w trybie służbowym przez przełożonego podwładnemu albo przez starszego w stopniu wojskowym — młodszemu.

Art. 82.

Za wartość wojskową uważa się każdego żołnierza, przeznaczonego do służby wartowniczej lub wojskowej służby bezpieczeństwa w czasie, gdy tę służbę pełni.

Art. 83.

Okręć jest to każdy statek, należący do marynarki wojennej, na którym znajduje się dowódca wojskowy i załoga.

Art. 84.

Marynarka wojenna i flota odpowiada pojęciu wojska; okręć i statek powietrzny — jednostce wojskowej.

CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA.

Rozdział XVII.

Zbrodnie stanu.

Art. 85.

Kto usiłuje pozbawić Państwo Polskie niepodległego bytu lub oderwać część jego obszaru,

podlega karze więzienia od lat 10 do 15 albo karze śmierci.

Art. 86.

§ 1. Kto usiłuje przemocą usunąć ustanowione organa władzy zwierzchniej Narodu albo zagarnąć ich władzę,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

§ 2. Kto usiłuje przemocą zmienić ustrój Państwa Polskiego,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 87.

Kto czyni przygotowania do popełnienia przestępstwa, określonego w art. 85 lub 86, podlega karze więzienia.

Art. 88.

§ 1. Kto w celu popełnienia przestępstwa, określonego w art. 85 lub 86, wchodzi w porozumienie z innymi osobami,

podlega karze więzienia.

§ 2. Nie podlega karze, kto wzięwszy udział w porozumieniu, doniesie o nim władzy, powołanej do ścigania przestępstw, zanim władza dowiedziała się o porozumieniu i zanim wynikły jakiegokolwiek ujemne skutki dla Państwa. Z bezkarności nie korzysta, kto doprowadził do powstania takiego porozumienia.

Art. 89.

Kto w celu popełnienia zbrodni, określonej w art. 85 lub 86:

- a) porozumiewa się z osobą, działającą w interesie obcego państwa lub obcej organizacji albo
  - b) gromadzi środki do walki orężnej,
- podlega karze więzienia od lat 10 do 15 albo karze śmierci.

Art. 90.

Kto, działając na szkodę Państwa Polskiego, dopuszcza się zbierania lub przekazywania wiadomości, stanowiących tajemnicę państwową lub wojskową, przechodzi na stronę nieprzyjaciela lub ucieka za granicę,

podlega karze więzienia od lat 10 do 15 albo karze śmierci.

Art. 91.

§ 1. Kto w czasie wojny działa na korzyść nieprzyjaciela albo na szkodę siły zbrojnej polskiej lub sprzymierzonej,

podlega karze więzienia od lat 10 do 15 albo karze śmierci.

§ 2. Kto, będąc obywatelem polskim, dobrowolnie przyjmuje obowiązki w wojsku nieprzyjacielskim, choćby przez wstąpienie do obcego wojska uzyskał obce obywatelstwo, podlega karze więzienia.

§ 3. Jeśli sprawca bierze udział w działaniach wojennych przeciw Państwu Polskiemu,

podlega karze śmierci.

Art. 92.

§ 1. Kto w czasie wojny, nie należąc do wojska nieprzyjacielskiego, przedsięwzię działania zbrojne przeciw Państwu Polskiemu, podlega karze śmierci.

Art. 93.

§ 1. Kto targnie się na życie lub zdrowie osoby, będącej przedstawicielem Państwa albo Wojska Polskiego lub Państw albo Armii Sprzymierzonych,

podlega karze więzienia od lat 10 do 15 albo karze śmierci.

§ 2. Kto taką osobę znieważa, podlega karze więzienia do lat 3 albo aresztu.

Art. 94.

Kto, mając wiarygodną wiadomość o przestępstwach określonych w art. 85, 86, 87, 88, 93 w czasie, gdy można jeszcze zapobiec zamierzonym czynom, zaniecha donieść o tym w porę władzy,

podlega karze więzienia.

Art. 95.

Kto publicznie nawołuje do obalenia, podważania lub osłabienia polskiej władzy państwowej lub do popełnienia przestępstw, określonych w art. 85, 86, 90, 92 i 93 albo je pochwała oraz kto sporządza, rozpowszechnia i przechowuje pisma, druki lub wizerunki, nawołujące do popełnienia takiego przestępstwa lub zawierające pochwałę takiego przestępstwa,

podlega karze więzienia.

Art. 96.

Kto publicznie nawołuje do wojny zaborczej,

podlega karze więzienia albo karze śmierci.

Art. 97.

§ 1. Kto w celu osłabienia ducha obronnego społeczeństwa rozpowszechnia w cza-

sie wojny lub w okresie grożącej wojny wiadomości, mogące ducha tego osłabić, podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli sprawca, nie mając na celu osłabienia ducha obronnego, rozpowszechnia jednak wiadomości nieprawdziwe, podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 98.

§ 1. Kto dostarcza dla wojska broni lub innego sprzętu wojennego, niezdatnych do użytku, jak również kto w czasie wojny lub w okresie grożącej wojny nie wykonywa obowiązujących świadczeń rzeczowych albo umówionej dostawy dla wojska lub wykonywa je niezgodnie z prawem lub umową, podlega karze więzienia.

§ 2. Tym samym karom podlegają dostawca, pośrednik, pełnomocnik lub funkcjonariusz dostawcy albo pośrednika, którzy spowodowali dostarczenie przedmiotów, niezdatnych do użytku lub niedotrzymanie umowy albo niewykonanie świadczenia rzeczowego.

Art. 99.

Kto, będąc obywatelem polskim, rozpowszechnia publicznie zagranicą wiadomości nieprawdziwe w celu szkodenia interesom Państwa Polskiego,

podlega karze więzienia.

Art. 100.

§ 1. Kto, będąc obywatelem polskim lub państwa sprzymierzonego albo bezpaństwowym, dobrowolnie zgłasza lub zgłosił w czasie wojny swą przynależność do obcej narodowości, walczącej z Państwem Polskim, podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

§ 2. Sąd orzeka nadto przepadek na rzecz Skarbu Państwa majątku skazanego, jego małżonka i dzieci, z wyjątkiem mienia tych ostatnich, pochodzącego z dorobku własnego, darowizny lub spadkobrania, o ile darczyńca albo spadkodawca nie ulegałby karze za przestępstwo, przewidziane w § 1.

O zwolnieniu od egzekucji orzekają powszechne sądy cywilne na mocy przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

§ 3. Kto, będąc narodowości polskiej, dobrowolnie zgłasza lub zgłosił w czasie wojny swoją przynależność do obcej narodowości, uprzywilejowanej przez władzę państwa, walczącego z Państwem Polskim,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3.

§ 4. Sąd może orzec przepadek mienia w myśl § 2.

Art. 101.

Kto na obszarze Państwa Polskiego znieważa, uszkadza lub usuwa godło, chorągiew

lub banderę państwa obcego, wystawioną publicznie przez jego przedstawicielstwo, podlega karze więzienia do lat 2.

Art. 102.

§ 1. Kto publicznie nawołuje do waśni narodowościowych, rasowych lub religijnych albo sporządza, rozpowszechnia lub przechowuje przeznaczone dla tych celów pisma, druki lub wizerunki, podlega karze więzienia.

§ 2. Kto publicznie nawołuje do czynów, skierowanych przeciwko jedności sojuszniczej Państwa Polskiego z państwem z nim sprzymierzonym oraz kto sporządza, rozpowszechnia lub przechowuje przeznaczone dla tych celów pisma, druki lub wizerunki, podlega karze więzienia.

§ 3. Kto w celu narażenia Państwa Polskiego na niebezpieczeństwo wojny lub zerwania stosunków dyplomatycznych przedsięwzięcie działanie wrogie państwu obcemu, podlega karze więzienia.

§ 4. Jeżeli przestępstw, określonych w § 1, 2 i 3 dopuszczono się w czasie rozruchów lub w czasie wojny, sprawca, podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3 albo karze śmierci.

Art. 103.

Kto publicznie lży, znieważa albo wyszydza ustrój Państwa Polskiego lub pochwała faszyzm, narodowy socjalizm, zbrodnie hitlerowskie albo publicznie nawołuje do ich popełnienia albo do wprowadzenia w Polsce ustroju faszystowskiego lub narodowo-socjalistycznego albo kto zakłada, publicznie nawołuje do zakładania lub przystępuje do organizacji faszystowskich albo narodowo-socjalistycznych, podlega karze więzienia, albo karze śmierci.

R o z d z i a ł XVIII.

Przestępstwa przeciwko obowiązkowi wierności żołnierskiej.

Art. 104.

Żołnierz, który przechodzi do nieprzyjaciela, podlega karze śmierci.

Art. 105.

Dowódca miejsca umocnionego, który oddaje je nieprzyjacielowi, nie wyczerpawszy przedtem wszystkich środków obrony, względnie wbrew otrzymanemu rozkazowi, podlega karze śmierci.

Art. 106.

Dowódca, który oddaje nieprzyjacielowi okręt, statek powietrzny lub ich załogę, nie uczyniwszy przed tym wszystkiego, czego

w celu uniknięcia oddania obowiązek od niego wymaga,

podlega karze śmierci.

Art. 107.

§ 1. Dowódca, który, nie wyczerpawszy stojących do jego rozporządzenia środków obrony, powierzone mu stanowisko opuszcza lub oddaje nieprzyjacielowi albo który podaje się i spowoduje tym złożenie broni przez podwładne mu wojsko, nie uczyniwszy przedtem wszystkiego, czego obowiązek od niego wymaga,

podlega karze śmierci.

§ 2. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 108.

Żołnierz, który w czasie wojny narusza obowiązek służbowy i tym spowoduje, że przedsięwzięcia nieprzyjacielskie doznały poparcia, albo, że dla przedsięwzięć siły zbrojnej polskiej lub sprzymierzonej powstało niebezpieczeństwo lub szkoda,

podlega karze więzienia.

Art. 109.

Żołnierz, który z tchórzostwa ucieka z pola walki albo pobudza do ucieczki towarzyszy broni,

podlega karze śmierci.

Art. 110.

§ 1. Żołnierz, który z tchórzostwa — w walce, w czasie wymarszu do walki lub w odwrocie — skrycie pozostaje poza swą jednostką, ucieka, porzuca broń służbową lub inny przedmiot potrzebny do walki albo czyni je niezdatnymi do użytku,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

§ 2. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 111.

§ 1. Żołnierz, który z tchórzostwa w obliczu nieprzyjaciela udaje rannego lub cierpiącego albo wprawia się w stan, czyniący go niezdolnym do pełnienia służby i przez to uchyla się od walki lub od innej czynności służbowej, połączonej z niebezpieczeństwem,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5, albo karze śmierci.

§ 2. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 112.

Żołnierz, który będąc w niewoli podpisze zobowiązanie wyrzeczenia się dalszej walki z nieprzyjacielem,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 113.*

Oficer jednostki, który wskutek braku organizacji lub słabości ducha albo braku wytrwałości w walce dopuścił się utraty sztandaru,

podlega skierowaniu do oddziału karnego i degradacji.

Art. 114.

Jeżeli sprawca po dokonaniu przestępstwa, określonego art. 110, 111 i 113 złoży wybitne dowody odwagi, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary a nawet od kary uwolnić.

R o z d z i a ł XIX.

Przestępstwa przeciwko obowiązkowi wojskowemu.

Art. 115.

§ 1. Żołnierz, który wbrew swemu obowiązkowi wojskowemu opuszcza swą jednostkę lub swe stanowisko służbowe albo poza nimi pozostaje,

podlega karze więzienia do lat 3 albo aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia albo karze śmierci.

Art. 116.

§ 1. Żołnierz, który nie zamelduje się natychmiast po powrocie z niewoli w jednej z jednostek,

podlega karze więzienia do lat 2 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Tej samej karze podlega żołnierz, pełniący służbę w marynarce wojennej, który rozłączywszy się poza obrębem wód ojczyństw z okrętem nie stawi się natychmiast na ten lub inny okręt polski lub państwa sprzymierzonego albo w najbliższym konsulacie polskim.

§ 3. Jeżeli przestępstwa, określonego w § 1 i 2, dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 117.

§ 1. Kto, będąc obowiązany do służby wojskowej, nie czyni zadość powołaniu lub publicznemu wezwaniu do tej służby w terminie oznaczonym,

podlega karze więzienia do lat 2 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia albo karze śmierci.

§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 118.

§ 1. Kto dopuszcza się przestępstwa, określonego w art. 115, 116, 117 w celu dłuższego lub trwałego uchylenia się od obowiązku wojskowego,

podlega karze więzienia do lat 3, a w czasie wojny karze więzienia albo karze śmierci.

§ 2. Jeżeli przestępstwa, określonego w § 1, dopuszczono się w zмовie lub z zabranieniem broni albo powtórnie, każdy ze sprawców

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5, a w czasie wojny karze śmierci.

§ 3. Kto po popełnieniu przestępstwa, określonego w § 1 dopuszcza się w bandzie grabieży lub rozboju,

podlega karze śmierci.

Art. 119.

Żołnierz, który dopuszcza się przestępstwa, określonego w art. 118 w obliczu nieprzyjaciela,

podlega karze śmierci.

Art. 120.

§ 1. Żołnierz, który bez ważnych przyczyn nie stawi się w oznaczonym czasie na służbę przy przeniesieniu służbowym, delegacji służbowej lub przy powrocie z urlopu, podlega odpowiedzialności, przewidzianej w art. 116.

§ 2. Jeżeli przestępstwa, określonego w § 1, dopuszczono się w celu dłuższego względnie trwałego uchylenia się od obowiązku wojskowego, sprawca

podlega odpowiedzialności przewidzianej w art. 118 § 1.

Art. 121.

Jeżeli sprawca przestępstwa, określonego w art. 118, dobrowolnie powrócił, a nieobecność jego trwała nie dłużej niż 2 tygodnie, a w czasie wojny nie dłużej niż 1 dzień, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 122.

Żołnierz, który, mając wiarygodną wiadomość o zamiarze popełnienia przestępstwa, określonego w art. 115, 116, 117 lub 118, w czasie, kiedy udaremnienie jego było jeszcze możliwe, zaniecha o tym donieść władzy wojskowej, a przestępstwo zostało popełnione.

podlega karze więzienia do lat 2 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 123.

§ 1. Żołnierz, który powoduje lub dopuszcza, by kto inny spowodował u niego uszko-

dzenie ciała lub rozstrój zdrowia, czyniący go zupełnie lub częściowo niezdolnym do pełnienia obowiązku wojskowego, podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3 albo karze śmierci.

Art. 124.

§ 1. Żołnierz, który w celu zupełnego lub częściowego uchylenia się od obowiązku służbowego użyje środka, obliczonego na wprowadzenie w błąd, albo odmówi pełnienia obowiązku wojskowego,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w zмовie albo w innych obciążających okolicznościach, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3.

§ 3. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

R o z d z i a ł XX.

Przestępstwa przeciwko karności.

Art. 125.

§ 1. Żołnierz, który podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych przez przełożonego lub starszego w stopniu służbowym, narusza należną mu cześć przez głośne uskarżanie się lub w inny sposób,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się pod bronią lub wobec zebranych żołnierzy albo za pomocą pogroźek, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3.

Art. 126.

§ 1. Żołnierz, który znieważa przełożonego lub starszego w stopniu służbowym podczas lub z powodu pełnienia przez nich obowiązków służbowych,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. W innych przypadkach obrazy lub zniesławienia przełożonego lub starszego w stopniu służbowym, sprawca

podlega karze więzienia do lat 3 lub karze aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

§ 3. Zniesławienie w przypadku § 1 i 2 jest niekaralne, jeżeli zarzut był prawdziwy, a podniesiony został w obronie uzasadnionego interesu publicznego.

§ 4. Za obrazę uważa się poniżenie godności osobistej przełożonego lub starszego w stopniu służbowym w jego obecności albo

wobec innej osoby albo też w taki sposób, że obraza może do niego dotrzeć.

Art. 127.

§ 1. Żołnierz, który dopuszcza się czynnej napaści na przełożonego lub starszego w stopniu służbowym,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych, wobec zebranych żołnierzy lub pod bronią albo z bronią lub z innym niebezpiecznym narzędziem albo też, jeżeli z tego przestępstwa wynikło uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia przełożonego lub starszego w stopniu służbowym, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

§ 3. Jeżeli przestępstwa, określonego w § 1, dopuszczono się w obliczu nieprzyjaciela w okolicznościach w § 2 podanych albo jeżeli z czynnej napaści na przełożonego lub starszego w stopniu służbowym wynika ich śmierć, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 128.

Żołnierz, który nie wykona rozkazu bojowego,

podlega karze śmierci.

§ 2. Żołnierz, który nie wykona rozkazu w sprawach służbowych, zmieni go lub przekroczy,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 3. Jeżeli z przestępstwa, określonego w § 2, wynikła znaczna szkoda lub niebezpieczeństwo takiej szkody, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3.

Art. 129.

§ 1. Żołnierz, który odmawia wyraźnie wykonania rozkazu w sprawach służbowych lub swoje nieposłuszeństwo wyraża przez inne działania albo wzywa przełożonego do wytłumaczenia się co do wydanego rozkazu służbowego albo też mimo powtórzenia rozkazu w sprawach służbowych trwa w nieposłuszeństwie,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się pod bronią albo wbrew rozkazowi stania pod broń lub wobec zebranych żołnierzy, albo w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia.

§ 3. Jeżeli przestępstwa określonego w § 1 dopuszczono się w obliczu nieprzyjaciela w okolicznościach, w § 2 podanych, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

§ 4. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 130.

§ 1. Żołnierz, który używa przemocy, groźby lub podstępny w celu przeszkodzenia przełożonemu w wykonaniu rozkazu w sprawach służbowych albo w celu zmuszenia go do przedsięwzięcia lub zaniechania czynności służbowej,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega żołnierz, który dopuszcza się tego czynu względem żołnierzy, wysłanych na rozkaz lub wezwanych do pomocy przełożonemu.

§ 3. Jeżeli przestępstwa określonego w § 1 i 2 dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia.

Art. 131.

Jeżeli przestępstwo określone w art. 126, § 1, 127, 128 lub 129 zostało popełnione w rozdrażnieniu, a było bezpośrednio wywołane zachowaniem się przełożonego niezgodnym z przepisami lub przekroczeniem przez niego władzy służbowej, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 132.

§ 1. Jeżeli dwu lub więcej żołnierzy zma-
wia się do wspólnego popełnienia przestęp-
stwa, określonego w art. 128, 129 lub 130,
każdy z nich

podlega karze według przepisu, odnoszą-
cego się do czynu, którego spełnienia
zmowa dotyczy.

§ 2. Nie podlega karze, kto, wzięwszy
udział w tym przestępstwie, doniesie o nim
władzy wojskowej, gdy ta nie ma jeszcze
o przestępstwie wiadomości i gdy zamierz-
onemu czynowi można jeszcze zapobiec.
Z bezkarności nie korzysta, kto doprowadził
do przestępstwa.

Art. 133.

Żołnierz, który otrzyma wiarogodną wia-
domość o przestępstwie, określonym w art.
132 w czasie, gdy można jeszcze zapobiec za-
mierzonemu czynowi i zaniecha o nim donieść
w porę władzy wojskowej,

podlega karze więzienia do lat 3 albo
karze aresztu lub skierowaniu do od-
działu karnego.

Art. 134.

§ 1. Jeżeli dwu lub więcej żołnierzy sku-
pia się i wspólnymi siłami dopuszcza się
przesiępstwa, określonego w art. 127, 129 lub
130, każdy z nich

podlega karze więzienia na czas nie krót-
szy od lat 3.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczo-
no się w czasie wojny, przywódcy oraz pod-
żegacze, tudzież każdy ze sprawców, który
dopuszczył się czynnej napaści na przełożonego,
podlegają karze więzienia albo karze
śmierci.

§ 3. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczo-
no się w obliczu nieprzyjaciela, każdy ze
sprawców

podlega karze więzienia na czas nie krót-
szy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 135.

§ 1. Żołnierz, który biorąc udział w prze-
stępsiwie, określonym w art. 134, powraca do
posłuszeństwa, a nie doszło do czynnej na-
paści na przełożonego, jeżeli nie jest podże-
gaczem lub przywódcą,

podlega karze więzienia do lat 3 albo ka-
rze aresztu lub skierowaniu do oddziału
karnego.

§ 2. Jeżeli wszyscy, biorący udział
w przestępstwie, określonym w art. 134, po-
wracają do posłuszeństwa, a nie doszło do
czynnej napaści na przełożonego, sąd może
do podżegacza lub przywódcy zastosować
nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 136.

Narówni z przywódcą podlega karze bio-
rący udział w przestępstwie, określonym
w art. 134, który:

- 1) osobiście wezwany przez przełożonego
do posłuszeństwa odmówi wyraźnie słowem
lub czynem albo
- 2) popiera przestępstwo za pomocą naduży-
cia haseł lub sygnałów wojskowych albo
- 3) posiada najwyższy stopień służbowy
wśród biorących udział w tym przestęp-
stwie.

Art. 137.

§ 1. Żołnierz, który wyraża wśród innych
żołnierzy swoje niezadowolenie ze służby albo
ze swoich przełożonych w sposób, mogący
spowodować naruszenie dyscypliny woj-
skowej,

podlega karze więzienia do lat 3.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczo-
no się w czasie wojny, sprawca
podlega karze więzienia na czas nie krót-
szy od lat 3.

Art. 138.

Żołnierz, który na pytanie przełożonego
w sprawach służbowych odpowie nieprawdę,
podlega karze aresztu lub skierowaniu
do oddziału karnego.

Art. 139.

Zołnierz, który dopuszcza się przestępstwa, określonego w art. 125 § 1; 126, 129 lub 130 względem warty wojskowej, podlega karze takiej, jak za czyn, spełniony przeciw przełożonemu.

R o z d z i a ł XXI.

Nadużycie władzy.

Art. 140.

§ 1. Żołnierz, który dopuszcza się nadużycia władzy, ze względu na korzyść osobistą lub z innych pobudek osobistych, choćby ono nie wywołało szkodliwych następstw, ale przestępca był świadom, że mogło je wywołać,

podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 141.

§ 1. Żołnierz, który dopuszcza się przekroczenia władzy, to jest popełnia czyn jawnie przekraczający granice jego uprawnień i pełnomocnictw, ze względu na korzyść osobistą albo z innych pobudek osobistych, choćby ono nie wywołało, ale przestępca był świadom, że mogło wywołać szkodliwe następstwa,

podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 142.

§ 1. Żołnierz, który dopuścił się bezczynności władzy, to jest zaniechał wykonania czynów, które z tytułu służby winien był wykonać, jeżeli popełniał to ze względu na korzyść osobistą lub z innych pobudek osobistych, choćby ono nie wywołało, ale przestępca był świadom, że mogło wywołać szkodliwe następstwa,

podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 143.

§ 1. Żołnierz, który dopuszcza się niedbalstwa w wykonywaniu ciężących na nim z tytułu służby obowiązków, jeżeli popełnia to systematycznie, choćby ono nie wywołało, ale przestępca był świadom, że mogło wywołać szkodliwe następstwa,

podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 144.

Zołnierz, który bezprawnie powstrzymuje podwładnego od wniesienia lub popierania zażalenia albo udaremnia przepisowo wniesione zażalenie, które ma obowiązek dalej przedstawić lub zbadać,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 145.

Zołnierz, który przekracza swój zakres prawa karania albo wymierza niezasłużone lub niedozwolone kary,

podlega karze więzienia do lat 3.

Art. 146.

Zołnierz, który obraża godność osobistą podwładnego lub młodszego w stopniu służbowym albo obchodzi się z nim niezgodnie z przepisami,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 147.

§ 1. Żołnierz, który uderza podwładnego lub młodszego w stopniu służbowym albo w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli przestępstwo polega na znęcaniu się nad podwładnym, sprawca podlega karze więzienia do lat 5.

§ 3. Jeżeli z przestępstwa, określonego w § 1, 2, wynikło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć podwładnego, sprawca podlega karze więzienia.

R o z d z i a ł XXII.

Przestępstwa przeciw szczególnym obowiązkom służbowym.

Art. 148.

§ 1. Żołnierz, który narusza regulamin służby wartowniczej lub konwojowej albo zarządzenia czy instrukcje, wydane na podstawie tych regulaminów,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli przestępstwa tego dopuszczono się podczas służby wartowniczej przy składach broni, amunicji i materiałów wybucho-

wych, jak również przy obiektach o szczególnie ważnym znaczeniu wojskowym, sprawca

podlega karze więzienia do lat 5 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 3. Jeżeli z przestępstwa tego powstała znaczna szkoda, dla uniknięcia której warta lub konwój były wyznaczone, lub jeżeli przestępstwo to popełniono w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia.

§ 4. Jeżeli przestępstwa, określonego w § 1, dopuszczono się w obliczu nieprzyjaciela, a z przestępstwa wynika szkoda lub niebezpieczeństwo takiej szkody, sprawca

podlega karze więzienia albo karze śmierci.

Art. 149.

Zołnierz, który za czyn, stanowiący naruszenie obowiązku służbowego albo w związku z pełnieniem obowiązku służbowego przyjmuje dla siebie lub innej osoby korzyść majątkową lub osobistą, czy też ich obietnicę albo takiej korzyści żąda,

podlega karze więzienia.

Art. 150.

§ 1. Żołnierz, który aresztowanego, powierzonego jego nadzorowi, konwojowi lub straży, uwalnia, ułatwia mu ucieczkę względnie do niej dopuszcza,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 151.

§ 1. Żołnierz, który wbrew swemu obowiązkowi nie dokona aresztowania,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 152.

Żołnierz, który wystawia nieprawdziwe poświadczenie służbowe albo zdaje niezgodnie z prawdą raporty, meldunki lub sprawozdania służbowe albo je dalej przedkłada,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 153.

Zołnierz, który narusza obowiązek służbowy z obawy przed osobistym niebezpieczeństwem,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 154.

Zołnierz, który zaniecha obowiązkowego doniesienia lub ścigania przestępstw swoich podwładnych,

podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 155.

Zołnierz, który lekkomyślnie lub przez niedbalstwo w pełnieniu służby powoduje znaczne uszkodzenie okrętu, statku powietrznego albo innego przedmiotu służbowego lub ich przynależności,

podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 156.

§ 1. Żołnierz powietrznych sił zbrojnych, który narusza regulaminowe zasady lotu w wypadku, gdy to naruszenie spowodowało lub mogło spowodować uszkodzenie lub zniszczenie statku powietrznego, urządzeń lądowych lotnictwa albo nieszczęśliwy wypadek z ludźmi,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 157.

§ 1. Żołnierz, prowadzący pojazdy mechaniczne, który narusza regulaminowe zasady ich prowadzenia oraz przepisy jazdy na drogach, o ile to naruszenie spowodowało lub mogło spowodować uszkodzenie lub zniszczenie powierzonej mu maszyny, nieszczęśliwy wypadek z ludźmi albo inne poważne skutki,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 158.

Zołnierz, który, celem osiągnięcia korzyści, bezprawnie używa powierzonych mu środków wojskowego transportu,

podlega karze więzienia do lat 3.

Art. 159.

§ 1. Żołnierz, który rozpowszechnia wiadomości, stanowiące tajemnicę wojskową podlega karze więzienia do lat 5 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli z tego przestępstwa wynika znaczna szkoda lub jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 160.

§ 1. Żołnierz, który narusza ustalone w odpowiednich instrukcjach i rozkazach zasady przechowywania poufnych dokumentów w wypadku, gdy, to wywołało poważne skutki,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 161.

Żołnierz, który nie podejmie środków do wywiezienia rannych z pola boju, wbrew swoim obowiązkom,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 162.

Dowódca ginącego okrętu wojennego lub statku powietrznego, który go opuszcza, nie wypełniwszy do końca swoich obowiązków służbowych, jak również załoga okrętu lub statku powietrznego, która czyni to bez wyraźnego rozkazu dowódcy,

podlega karze śmierci.

R o z d z i a ł XXIII.

Przestępstwa przeciwko porządkowi wojskowemu.

Art. 163.

§ 1. Żołnierz, który przez nieostrożne obchodzenie się ze służbową bronią lub amunicją, uszkadza człowieka na ciele, podlega karze więzienia do lat 5 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli z tego przestępstwa wynikła śmierć człowieka, sprawca podlega karze więzienia.

Art. 164.

Żołnierz, który używa broni służbowej wbrew przepisom, zezwalającym na użycie broni służbowej,

podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 165.

Żołnierz, który zawiera małżeństwo bez wymaganego zezwolenia władzy wojskowej, podlega karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 166.

Żołnierz, który w służbie lub po wyznaczeniu do służby wprawia się w stan,

czyniący go niezdolnym do pełnienia obowiązków służbowych, podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 167.

§ 1. Żołnierz, który wnosi zażalenie, oparte na nieprawdziwych twierdzeniach, podlega karze więzienia do lat 3 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 168.

Oficer, odbywający karę aresztu lub karę aresztu domowego, który nie stosuje się do przepisane go sposobu odbywania tego aresztu, podlega karze więzienia do lat 3.

Art. 169.

Przełożony lub starszy w stopniu służbowym, który przekracza udzielone mu przez regulaminy dyscyplinarne uprawnienia albo wymierza niezasłużone lub niedozwolone kary,

podlega karze więzienia.

Art. 170.

Żołnierz, który dopuszcza się czynu, hańbiącego honor wojskowy, godność lub powagę Wojska Polskiego, chociażby czyn ten nie wynikał z obowiązku służbowego,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 171.

Żołnierz, który bezprawnie przyswaja sobie stopień wojskowy,

podlega karze więzienia do lat 3 albo aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

R o z d z i a ł XXIV.

Przestępstwa przeciwko mieniu wojskowemu.

Art. 172.

§ 1. Żołnierz, który porzuca, żbywa, ukrywa lub bezprawnie dysponuje przedmiotami umundurowania i sprzętu wojskowego, wydanymi mu na stałe lub czasowe użytkowanie,

podlega karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Za to samo przestępstwo, popełnione w odniesieniu do danej do osobistego użytku broni, naboju lub innych środków uzbrojenia, technicznego zaopatrzenia, jak również środków transportu, sprawca podlega karze więzienia do lat 5.

§ 3. Jeżeli przestępstwa, określonego w § 2, dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 173.

§ 1. Żołnierz, który niszczy, uszkadza lub czyni niezdatnymi do użytku przedmioty umundurowania lub sprzętu wojskowego, podlega karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Za to samo przestępstwo, popełnione w odniesieniu do broni palnej, naboju i innych środków uzbrojenia i technicznego zapatrzania, jak również środków transportu, sprawca

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 3. Jeżeli przestępstwo, określone w § 1, 2 popełniono w zмовie albo w czasie wojny, przy czym nie było to spowodowane warunkami wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

§ 4. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze więzienia do lat 5 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 174.

§ 1. Żołnierz, który dopuszcza się niedbalstwa lub nieostrożności odnośnie powierzonego mu dla ochrony transportu mienia wojskowego, jego przechowania, albo wykorzystywania, a w szczególności pozostawia mienie wojskowe bez nadzoru, transportuje je bez listów przewozowych, nie zachowuje środków ochrony w drodze, jeżeli to spowodowało lub mogło spowodować stratę mienia lub szkodę,

podlega karze więzienia do lat 5 lub karze aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub karze śmierci.

Art. 175.

§ 1. Żołnierz, który przywłaszcza pieniądze, wartościowe przedmioty lub inne mienie wojskowe, które z mocy pełnionych przez niego obowiązków służbowych, albo dla wypełnienia polecenia służbowego zostały mu powierzone,

podlega karze więzienia do lat 5 albo karze aresztu lub skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Jeżeli z tego przestępstwa powstała znaczna szkoda lub jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 176.

§ 1. Żołnierz, który wydaje osobom wojskowym powierzone mu z tytułu służby mienie wojskowe (żywność, umundurowanie, sprzęt) w nieprzepisowej normie albo wydaje je osobom, nie mającym do tego prawa,

podlega karze więzienia od lat 2 do 5.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuszczono się w czasie wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 177.

§ 1. Żołnierz, który zabiera innej osobie wojskowej w koszarach lub w miejscu postoju cudze mienie ruchome w celu przywłaszczenia, podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Żołnierz, który dopuszcza się tego samego zaboru ze składów państwowych, wojskowych lub należących do instytucji publicznej,

podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 178.

Żołnierz, który dopuszcza się zaboru mienia ruchomego ze składu, magazynu wojskowego lub państwowego, będącego pod jego ochroną lub mając do niego swobodny dostęp,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3 albo karze śmierci.

Żołnierz, który dopuszcza się zaboru broni, jej części składowych, amunicji ze składów wojskowych, lub z miejsc przechowania ich, jak również środków transportu wojskowego, mechanicznych i innych,

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

R o z d z i a ł XXV.

Przestępstwa w polu przeciwko ludności i mieniu.

Art. 180.

§ 1. Żołnierz, który w polu przywłaszcza rzeczy, ulegające prawu zdobyczy, podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

§ 2. Tej samej karze podlega żołnierz, który przywłaszcza zdobycz prawnie zabraną.

Art. 181.

§ 1. Żołnierz, który w polu korzystając z popłochu wojennego lub nadużywając swej przewagi wojskowej, z chęci zysku:

- a) zabiera lub wymusza rzeczy, należące do ludności albo
  - b) nakłada kontrybucję wojenną lub przymusowe świadczenia albo
  - c) przekracza miarę poruczonych mu rekwizycji,
- podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli przestępstwa tego dopuszczono się przez użycie przemocy lub groźby natchmiastowego gwałtu, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 182.

Żołnierz, który w polu złośliwie lub swawolnie pustoszy lub niszczy cudze mienie, podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

Art. 183.

Żołnierz, który na placu boju ograbia zwłoki poległych albo który w polu odbiera lub wymusza jakikolwiek przedmiot od chorego lub rannego albo od jeńca wojennego, powierzonego jego straży, podlega karze więzienia.

Art. 184.

§ 1. Żołnierz, który w polu odłączywszy się od swej jednostki uciska ludność, podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli tego przestępstwa dopuściło się dwu lub więcej żołnierzy, którzy zmówili się w celu ciąglego uciskania ludności, każdy z nich

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 185.

§ 1. Kto dobrowolnie bierze lub brał podczas wojny udział w znęcaniu się nad ludnością cywilną lub jeńcami wojennymi albo w zabójstwach, dokonywanych nad nimi, podlega karze śmierci.

§ 2. Kto dobrowolnie współdziałał lub współdziałał podczas wojny z wrogią władzą w ściganiu i ujmowaniu osób przez tę władzę prześladowanych nie za przestępstwa pospolite albo kto osoby te ujmował w celu oddania ich w ręce wrogich władz, podlega karze śmierci.

§ 3. Kto wymusza lub wymuszał podczas wojny od powyższych osób, przez wrogie władze prześladowanych, świadczenia jakiegokolwiek rodzaju pod groźbą ujęcia ich i oddania w ręce wrogich władz, podlega karze więzienia.

§ 4. Sąd orzeka w przypadkach, przewidzianych w § 3, przepadek majątku skazanego, jego małżonka i dzieci z wyjątkiem mienia tych ostatnich, pochodzącego z własnego dorobku, darowizny lub spadkobrania, o ile darczyńca lub spadkodawca nie podlega karze za przestępstwo, przewidziane w § 3.

Art. 186.

Żołnierz, który dopuszcza się okrucieństwa lub znęcania się nad jeńcami wojennymi, a także wbrew obowiązkom z tytułu służby niedbale odnosi się do chorych i rannych jeńców,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu albo skierowaniu do oddziału karnego.

R o z d z i a ł XXVI.

Przestępstwa jeńców wojennych.

Art. 187.

Karom, przewidzianym w rozdziale XX, podlegają jeńcy wojenni, jeśli dopuszczają się określonych w tym rozdziale czynów w czasie pozostawania pod nadzorem wojskowym.

R o z d z i a ł XXVII.

Przepisy końcowe.

Art. 188.

Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Obrony Narodowej.

Art. 189.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przepisy art. 100 i 185 niniejszego dekretu mają jednak zastosowanie i do przestępstw, popełnionych po dniu 31 sierpnia 1939 r.

Przewodniczący Krajowej Rady
Narodowej:

Bolesław Bierut

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:
Edward Bolesław Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Obrony Narodowej:
Michał Rola-Żymierski, generał broni